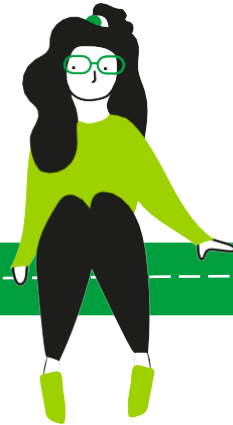
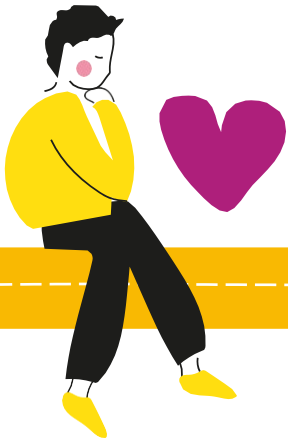

Tämä on interaktiivisesti toimiva materiaali,
joka sisältää linkkejä. Parhaiten materiaali
toimii digitaalisesti.

KAIKKIA KOSKEVA KARTOITUS

HUOLI LÄHISUHDEVÄKIVALLASTA

klik!

TYÖN PERUSTA
JA OSAAMISEN
VAHVISTAMINEN

klik!

TURVAA JA TOIMI

Ehkäise lähisuhdeväkivaltaa Kainuussa

puheeksiottamisen ja ohjaamisen polku

Lähisuhdeväkivalta on yleinen ongelma, joka voi koskettaa kaikkia yhteiskunnallisesta asemasta, kulttuurista, iästä tai sukupuolesta riippumatta. Väkivalta voi olla esim. fyysistä, henkistä, kemiallista, taloudellista tai seksuaaliväkivaltaa tai niillä uhkaamista.

Lähi-suhteessa tapahtuva väkivalta kohdistuu erityisesti naisiin ja lapsiin. Väkivalta jättää aina jäljen. Se on salaisuus, joka estää lasta olemasta lapsi ja heikentää merkittävästi koko perheen hyvinvointia.

Tästä materiaalista löydät työvälineitä ja vinkkejä:

1. Mistä saat lisätietoa lähisuhdeväkivallasta ja velvollisuuksistasi ja keinoistasi työntekijänä?
2. Miten kysyä ja kartoittaa kaikkien asiakkaiden kanssa perheen turvallisuus? Miten työskennellä turvallisuuden vahvistamiseksi?
3. Miten toimia ja työskennellä, kun tulee tietoon lähisuhdeväkivalta- kokemuksia?
4. Miten toimia, kun lähisuhdeväkivalta tai sen uhka on läsnä?

*"Älä pelkää kysyä.
Minun elämäni on yhtä pelkoa
Ja odotan että joku puuttuisi
asioihin."*

Lainaukset ovat Pelotta-hankkeen kokemusasian- tuntijoiden ja kehittäjäasiakkaiden kokemuksia.

**Sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset
ehkäisevät lähisuhdeväkivaltaa**

Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten tehtävänä on hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen. Tällöin myös lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäiseminen, puheeksi ottaminen, varhainen tunnistaminen ja tuen tarpeeseen vastaaminen kuuluu kaikkien työtehtäviin.

"Olisi tärkeää, että väkivallasta puhutaan. Silloin ihmiset uskaltaisivat puhua enemmän asioista ja kun asiasta kysytään niin ei tulisi oloa miksi minulta kysytään. Tulisi ymmärrys, että kaikilta kysytään ja sitä on paljon."

Työn perusta

Työntekijän on tärkeää tiedostaa:

Rakenteissa on huolehdittu:

”Työntekijältä tarvitaan herkkyyttä kuunnella ja että asia otetaan vakavasti ja rohkeasti vastaan.”

Osaamisen vahvistaminen

THL:n Puutu väkivaltaan - verkkokurssi sekä Barnahus-verkkokoulu ovat helppo tapa päivittää omaa tietotaitoaan. Kurssit löytyvät osoitteesta: <https://verkkokoulut.thl.fi/>.

Verkkokursseilta opit mm. lainsäädännöstä, työntekijän velvollisuuksista ja oikeuksista, väkivallan vaikutuksista, sekä väkivallan puheeksi ottamisesta ja asiakkaan tukemisesta. Barnahus-sivuilta löydät kattavan tietopaketin lapsiin kohdistuvasta väkivallasta.

THL:n väkivaltakäsitleistön sanasto auttaa meitä ammatillaisia puhumaan yhdenmukaisin termein.

Oppiportti tarjoaa verkkokoulutusta sosiaalihuollon tarpeen arvioinnista

Sisältöinä verkkokoulussa mm. lainsäädäntö, ilmoitusten tekeminen sekä vaikeiden asioiden puheeksi ottaminen: <https://www.oppiportti.fi/op/dvk00158>

klikkaa linkkejä!

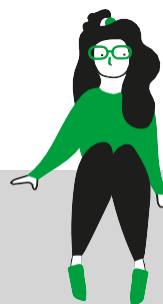

Ota väkivallan kartoitus osaksi työtäsi

Ota lähisuhdeväkivalta ja turvallisuus puheeksi

Turvallisuudesta puhuminen on jokaisen kaikenikäisiä asiakkaita työssään kohtaavan ammattilaisen tehtävä. Turvallisuuden puheeksiotto on parhaimmillaan hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa ja toimii myös väkivaltakokemuksia seuloen, jolloin asiakkaalla on mahdollisuus puhua kokemastaan tai käyttämästään väkivallasta.

Lähisuhdeväkivallasta kysyminen on osa asiakkaan tilanteen kokonaiskartoitusta esimerkiksi samalla tavalla kuin arjen sujuvuuden, terveyden, nukkumisen ja jaksamisen kartoittaminen. Lähisuhdeväkivallan tekijä tai kokija voi olla kuka vain ja siksi on tärkeää kysyä asiasta kaikilta.

KAIKKIA KOSKEVA KARTOITUS:

Ota väkivallan kartoitus osaksi työtäsi

Alla olevassa linkissä on myös muita lomakkeita väkivallan kartoittamiseen ja kirjaamiseen:

[Lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomake aikuiselle \(THL\)](#)

Näistä linkeistä lisätietoa työn tueksi:

[Ohjeistus lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomakkeen täyttämiseen](#)

TUE VÄKIVALLATONTA VANHEMMUUTTA:

Hyvinvoinnin tähti

Lapset puheeksi

Menetelmässä pyritään tukemaan lapsen hyvinvointia ja suotuisaa kehitystä sekä ennaltaehkäistään lapsen ongelmien syntyä.

Kannustavan kasvatuksen nelikenttä

Ohjeita ammattilaiselle vanhemman kanssa keskusteluun

Väkivalta ja laiminlyönti kasvatuksessa

Ensi- ja turvakotien liiton virtuaalikirja tarkastelee laajasti lapseen kohdistuvaa, kasvatuksellisesti perusteltua väkivaltaa ja laiminlyöntiä.

Lapsen stressi ja aivot

LASTEN KANSSA TYÖSKENTELY:

Lähisuhdeväkivallasta kysyminen ja uhrin kohtaaminen

Lasten ja nuorten [seksuaali-, tunne- ja turvataitokasvatus \(THL\)](#)

Turvataidot lapsille ja nuorille - Barnahus

Turva10

Väline lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskenteleville ammattilaisille. Turva10 tukee keskustelua silloin, kun lapsi ja työntekijä puhuvat turvallisuuden ja turvattomuuden kokemuksista.

Huoli lähisuhdeväkivallasta

Kun epäilet/tiedät, että perheessä on/on ollut lähisuhdeväkivaltaa

- 1.** Kartoita perheen tilanne ja tuen tarve, tarvittaessa kutsu muita toimijoita tueksi (esim. konsultointi, työpari -myös etäyhteydellä)
- 2.** Monitoimijainen työskentely väkivallan loppumiseksi ja siitä toipumiseksi
Yhdessä työskennellen autamme perheitä parhaiten
THL, Monitoimijainen arviointi (s.58-60)
- 3.** Tarjoa tukea kaikille perheenjäsenille ja saata tuen pariin.

HOTUS = Hoitosuositus, miten tunnistaa perheet, joissa on jo tapahtunut tai on riski tapahtua lasten kaltoinkohtelua.

TYÖVÄLINEITÄ LAPSEN KANSSA TYÖSKENTELYYN:

Turva10 antaa välineitä lasten ja vanhempien kanssa turvallisuuden ja väkivallan puheeksiottamiseen.

Työkalu keskusteluun lapsen tai nuoren kanssa väkivaltaepäilystä
Trappan-keskustelumalli on kehitetty tukemaan väkivaltaa perheessään tai läheisyydessään kokeneita lapsia.

TYÖVÄLINEITÄ AIKUISEN KANSSA TYÖSKENTELYYN:

Turvasuunnitelmalomake auttaa ennakoimaan väkivaltatilanteita ja sen avulla voi suunnitella yksilöllisiä toimintaohjeita uhka- ja vaaratilanteisiin.

Häirinnän ja vainon kartoittaminen -lomake ohjaa työntekijää havainnoimaan tarkemmin tapauksessa esiintyvää vainoa ja häirintää sekä kartoittaa asiakkaan riskiä kokea uudelleen vainoa tai häirintää.

Pahoinpitely- ja kehokarttalomake on uhrin vammojen tutkimisen lisäksi myös hyvä muistilista oleellisen tiedon keräämiseen oikeudellisia jatkotoimia varten.

MARAK -moniammatillinen riskinarviointi on moniammatillinen menetelmä vakavaa parisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokevien auttamiseksi. Työryhmässä kartoitetaan väkivallan riskiä ja vahvistetaan väkivallan kokijan turvallisuutta. Yhdessä tehdään suunnitelma palveluista, jotka tukevat kokijan selviytymistä.

Kainuussa on Marak -työryhmä.

VÄISKI -väkivallattomassa työssä tuetaan lähisuhde- ja perheväkivallan tekijää väkivallattomuuteen. Työ kohdistuu jo väkivaltaa käyttäneisiin henkilöihin tai heihin, jotka pelkäävät käyttävänsä väkivaltaa perheessään tai läheisyydessään.

"Henkistä väkivaltaa oli vaikeaa tunnistaa, meni pitkään, että aloin ymmärtää."

Ennaltaehkäisyä ja tukea lähisuhdeväkivaltaan Kainuussa

Tukea arjessa selviytymiseen ja ennaltaehkäisevää apua voi saada oman kunnan **perhekeskuksesta: neuvolasta, perheneuvolasta, perhetyöstä** (p. 044 797 4878), **lapsiperheiden kotipalvelusta** (p. 044 797 4434), **lastensuojelusta** sekä **aikuisten sosiaalityöstä** (p. 08-6156 7741).

Mielenterveys- ja riippuvuuksien hoidon palveluissa sekä **lasten ja nuorisopsykiatrian poliklinikoilla** asiakas saa tukea väkivaltakokemusten käsittelyyn ja niistä toipumiseen. Ammattilaisille on mahdollisuus konsultaatioon.

Oppilashuollon henkilöstö auttaa ja tukee lapsia ja nuoria heidän arkiympäristössään kouluilla. **Kouluterveydenhoitajat, psykiatriset sairaanhoitajat eli miekkarit, koulupsykologit ja nuorisopsykologit** ovat vain yhteydenoton päässä. Koulukuraattorien yhteystiedot kuntien sivuilla.

Perheasiain neuvottelukeskuksesta (p. 044 744 4276) tarjotaan keskusteluapua kaikenlaisissa parisuhteen kriisitilanteissa. Palveluihin voi hakeutua niin yksin kuin pariskuntanakin.

MARAK-työssä autetaan vakavan parisuhdeväkivallan uhreja.

Kainuun kriisikeskus (p. 044 782 6030) tarjoaa tukea ja apua vaikeissa elämäntilanteissa. Esimerkiksi tukea pareille/perheille, jotka haluavat työskennellä väkivallan lopettamiseksi. Valtakunnallinen kriisipuhelin 09-2525 0111.

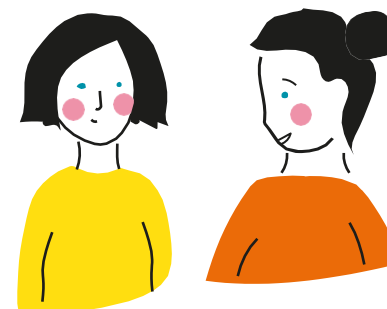
Kajaanin kaupungin kansainvälisistä palveluista saa apua heidän asiakkuudessaan olevat perheet, joita lähisuhdeväkivalta tavalla tai toisella koskettaa. p. 040 559 6732.

Rikosuhripäivystys (RIKU) (p.050 5990279 ja 040 822 5200) tukee ja neuvoo rikoksen uhreja, heidän läheisiään ja todistajia. Valtakunnallinen puh.numero 116 006.

VÄISKI -väkivallattomassa työssä tuetaan henkilöitä, jotka ovat käyttäneet tai pelkäävät käyttävänsä väkivaltaa perheessään tai lähisuhteissaan.

VIA VIS tarjoaa tukea kodin ulkopuolisiin väkivaltarikoksiin syyllistyneiden sekä väkivallalla oireilevien auttamiseksi.

Rikos- ja riita-asiainsovittelupalvelu. Lähisuhdeväkivaltatapauksissa ainoastaan poliisi tai syyttäjä voi tehdä aloitteen sovittelusta.

VALTAKUNNALLISIA PALVELUITA

Nollalinja 080 005 005 Ilmainen auttava puhelin 24/7 lähisuhdeväkivaltaa kokeille. Tietoa ja tukea ammattilaisille.

Nettiturvakoti: Chat auki joka arkipäivä.

Oulun ensi- ja turvakoti tukee lähisuhteissaan väkivaltaa tai sen uhkaa kokeneita aikuisia ja lapsia. Päivystysnumero 0400 581 606.

Naisten Linja on tarkoitettu kaikenikäisille väkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille naisille ja tytöille.

Tukinainen antaa apua ja tukea seksuaalirikosten uhreille, heidän läheisilleen ja uhrin parissa työskenteleville.

Maria Akatemian ylläpitämä **Naisenväkivalta.fi** -sivusto tarjoaa verkkoapua naisen väkivaltaisuuteen. Tukea myös omaishoitajille **Tunne voimavarasi**.

Miessakit -sivustolta saa apua ja tukea sekä väkivaltaa käyttävät, että sen uhriksi joutuneet miehet.

Lyömätön linja -sivustolta löytyy apua ja tukea väkivaltaa käyttäneille tai sillä uhanneille miehille. Myös **verkkokurssi** väkivallan lopettamiseksi.

"Olisi hyvä kysyä, onko perheen sisällä joku muukin, joka kärsii tilanteesta ja voisi tarvita apua."

Turvaa ja toimi

Kiireellisen tuen tarve

Ammattilaisten tehtävä on puuttua väkivaltaan ja saattaa väkivaltaa kokenut avun ja tuen piiriin. Palvelujen etsiminen ei saa jäädä asiakkaan vastuulle. **Tärkeää on huomioida koko perheen turvallisuus.**

MUISTA! Työntekijänä sinulla on Lastensuojelulain mukainen **ilmoitusvelvollisuus** (25 §), jos tehtävässä on saatu tieto lapsesta, jonka olosuhteet tai käytös herättävät huolta tai, jos lapsen epäillään kohdistuneen pahoinpitely tai seksuaalirikos. Kahdessa jälkimmäisessä tilanteessa on velvollisuus ilmoittaa asiasta myös poliisille. **Lue lisää tästä. Linkki rikosilmoituksen tekemiseen.** Täältä löydät lasta koskevat sosiaalihuollon yhteystiedot ja lomakkeet <https://hyvinvointialue.kainuu.fi/kuinkaan-yhteytta>. **Kiireettömät lastensuojeluilmoitukset tehdään sähköisesti.**

Voit tarvittaessa konsultoida paikallista poliisia: tutkinta.kainuu@poliisi.fi tai **OYSin lasten ja nuorten oikeuspsykiatrasta tutkimusyksikköä** p. 040 025 1136.

Työntekijänä sinulla on myös Sosiaalihuoltolain mukainen **ilmoitusvelvollisuus** (35 §), jos tehtävässä on saatu tieto täysi-ikäisestä henkilöstä, myös ikäihmisestä, jonka olosuhteet tai käytös herättävät huolta.

TUKIPALVELUT:

Kainuun sosiaalipäivystys p. 044 797 0676. Kiireellinen ja välttämätön apu sosiaalisissa kriisi- ja hätätilanteissa. Mikäli sosiaalipäivystys ei pysty vastaamaan, soitto hätäkeskukseen p. 112.

Poliisi p. 112

Miepä eli mielenterveys- ja päihdepäivystys p. 044 790 0051

Kainuun turvakoti p. 044 797 5252

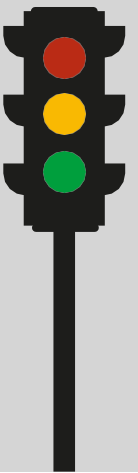
SERI -tukikeskus p. 040 153 3273 antaa apua yli 16-vuotiaille

seksuaaliväkivaltaa kokeneille sukupuolesta riippumatta

klikkaa linkkejä!

“Pitää varmistaa, että onko turvallista mennä kotiin? Onko arki turvallista?”

Ehkäise lähisuhdeväkivaltaa Kainuussa

*puheeksiottamisen ja ohjaamisen polku
avuksi ammattilaisille arjen työhön*

Opas laadittu Tulevaisuuden sotekeskus Kainuuseen – Helposti lähelläsi – (HELLÄ) -hankkeessa (2022–2023).

Päivitetty 5/2025

KAINUUN
hyvinvointialue

Alkuperäinen Ehkäise lähisuhdeväkivaltaa - materiaali on tuotettu osana Kuopion ensikotiyhdistys ry:n Pelotta -väkivaltatyön avopalveluiden kehittäminen Pohjois-Savossa (2018-2021) -hanketta. Materiaalia kehitettiin yhdessä perhekeskustoimijoiden ja kokemusasiantuntijoiden kanssa.

Tekijänoikeudet:

